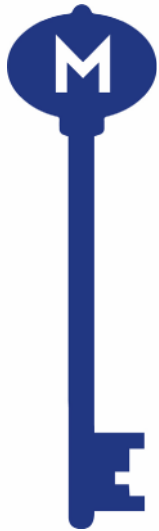
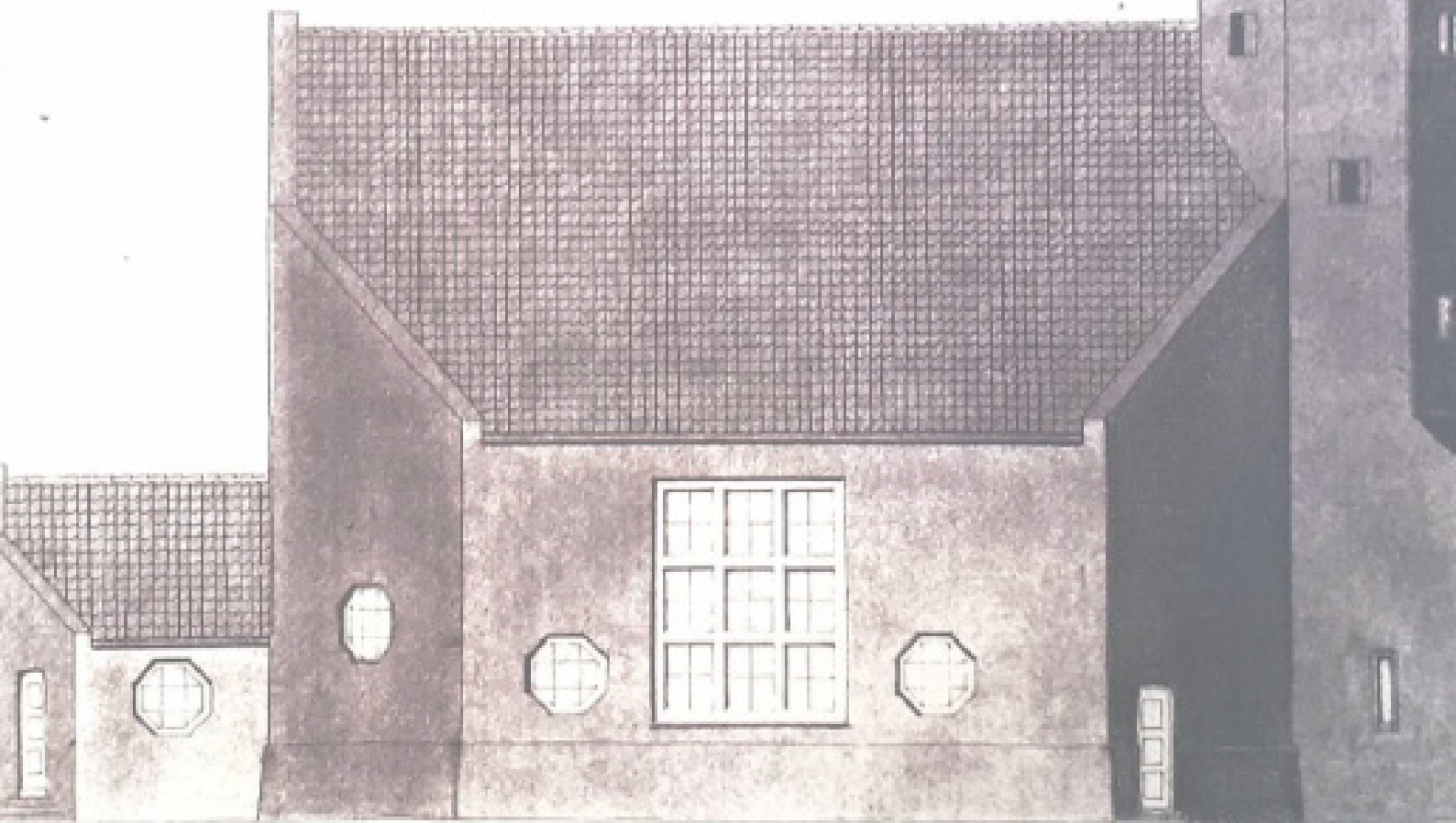

OPEN MONUMENTEN DAG

een ode aan de vaklieden,
monumenteneigenaars
en gebruikers op Texel.

Zaterdag 12 september 2026

Veerkrachtig erfgoed

‘Veerkrachtig erfgoed in tijden van onzekerheid’ is het thema van de Open Monumentendag 2026, de 40^e keer Open Monumentendag in Nederland.

Daarmee staat dat thema symbool voor de aanpassing van monumenten en ander erfgoed aan veranderende tijden. Veranderend gebruik, isolatiemaatregelen, nieuwe verwarmingssystemen en nieuwe eigenaars/gebruikers, monumenten maken dat allemaal mee.

De onmisbare vaklieden, betrokken eigenaars en gebruikers maken mogelijk dat monumenten meebewegen met veranderende tijden. En dat kunt u zien tijdens deze Open Monumentendag. Daarmee is deze Open monumentendag 2026 een ode aan de vaklieden, monumenteneigenaars en -gebruikers op Texel.

In het programma treft u enkele deelnemers die in een langdurig restauratie- en/of reconstructietraject zitten zoals buitenplaats Brakestein, bun-

kercomplex Texla en de eendenkooi Korverskooi. Het programma biedt dit jaar de mogelijkheid om te horen en te zien wat de toekomst is van een oude stolpboerderij aan de Diek in Den Hoorn, die vlak voor de bouwvakantie vrijwel gestript was. U kunt een schapenboet bekijken die binnenkort gerestaureerd wordt. Ook kunt u – waarschijnlijk voor het eerst in uw leven – de toren van de Maartenskerk beklimmen, die sinds kort voorzien is van een publieksvriendelijke en veilige railing. Dit zijn slechts enkele voorbeelden.

Deze en nog meer ingrediënten voor Open Monumentendag 2026 vindt u in dit Open Monumentendag magazine, op de websites van de gemeente Texel, de Historische Vereniging Texel, de VVV en de in de tekst genoemde links. Hiermee kunt u uw eigen route samenstellen.

Enkele deelnemende panden zijn moeilijk of niet per auto bereikbaar. Kom daarom zoveel mogelijk per fiets of lopend.

Locaties en tijden Open Monumentendag zaterdag 12 september 2026 op Texel

DEN HOORN P. 3, 4

Stolpboerderij Diek 24,
10.00 tot 12.00 uur

PKN-kerk, Kerkstraat 5,
11.00 tot 16.00 uur

’t Walvisvaardershuisje,
Herenstraat 49,
10.00 tot 12.00 en
14.00 tot 16.00 uur

De Vermaning, Diek 11A,
11.00 tot 17.00 uur

DE KOOG P.5

PKN-kerk, Dorpsstraat
168, 11.00 tot 16.00 uur

Eendenkooi De
Korverskooi,
Ruigendijk 21, ingang
via de onverharde weg,
10.00 tot 15.00 uur

DE COCKSDORP P. 6

Voormalige
buurtschool Zuid-
Eierland, nu de Eiland
Galerij, Postweg 72,
10.30 tot 17.00 uur

H. Francisca Romanakerk,
Molenlaan 2,
10.00 tot 17.00 uur

OOSTEREND P. 6,7

De Maartenskerk,
Kerkstraat 2,
10.00 tot 16.00 uur

De Streder Vermaning,
Peperstraat 26,
10.00 tot 17.00 uur

De watermolen van
polder Het Noorden,
Stuifweg 4,
10.00 tot 15.00 uur

DEN BURG P. 9,10

Oudheidkamer,
Kogerstraat 1, 11.00 tot
16.00 uur T klaar

Schapenboet,
Pontweg 116,
tegenover Rozendijk 4,
Hermanshoeve,
10.00 tot 16.00 uur

Schapenboet, Pontweg
79, 10.00 tot 16.00 uur,
10.00 tot 16.00 uur

Bunkercomplex Texla,
Kogeweg 132,
10.30 tot 16.00 uur

OUDESCHILD P. 8

Molen de Traanroeier,
ingang Barentszstraat,
11.00 tot 16.00 uur
Buitenplaats

Brakestein, Skillepaadje
18, 10.30 tot 15.30 uur
T klaar

DE WAAL P. 11

Museum Waelstee,
Hogereind 6,
10.00 tot 17.00 uur

PKN-kerk, Hogereind 2,
10.00 tot 16.00 uur

't Walvisvaardershuisje

In de 18e eeuw woonden hier gedurende 60 jaar walvisvaarders, commandeurs ter walvisvaart. Ze maakten verre reizen, verdienden goed, breidden het huis uit en verfraaiden het volgens de toenmalige mode. Het in- en exterieur zijn wonderbaarlijk goed bewaard gebleven.

't Walvisvaarders Huisje is een particuliere woning die regelmatig opengesteld wordt voor bezoekers. Het is ingericht met onder andere attributen van de walvisvaart. U hoort en ziet veel over de historie van dit huis, over de voormalige bewoners en over de 18e-eeuwse walvisvaart.

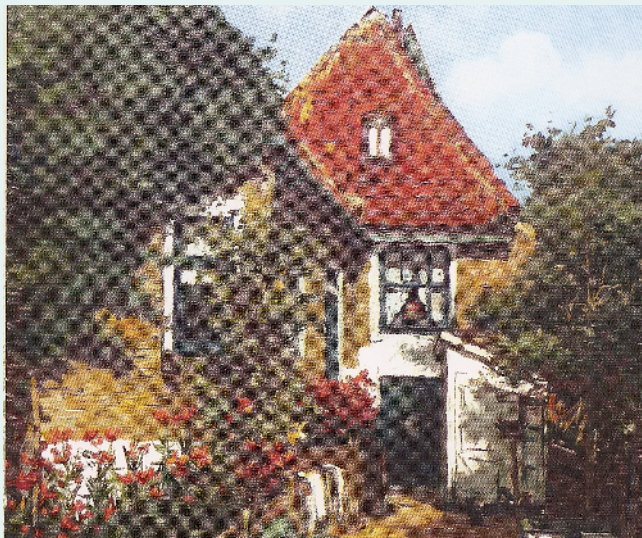
U proeft de invloed van de walvisvaart op het leven in Den Hoorn en in het bijzonder op deze commandeurswoning.

Dit rijksmonument wordt gekoesterd en is recent zorgvuldig gerestaureerd. Op YouTube staat een documentaire over 't Walvisvaarders

Herenstraat 49, 1797 AG Den Hoorn
10.00 tot 12.00 en 14.00 tot 16.00 uur

Huisje. De documentaire biedt een blik in de keuken, u ontdekt meer over de bijzondere achtergronden van het huis en zijn bewoners.

www.walvisvaardershuisjetexel.nl
www.youtube.com – Zoekterm:
't Walvisvaarders Huisje

Schilderij Daniël Been, particuliere collectie

PKN-kerk Den Hoorn

De Hoornder kerk vierde vorig jaar haar 600-jarig bestaan. In 1408 stond hier nog een houten kapel. Na jarenlange bouw kwam de huidige kerk in 1425 gereed. De toren volgde een aantal jaren later en werd vrijwel meteen een baken voor de scheepvaart.

In al die eeuwen waren er meerdere verbouwingen en restauraties. De laatste restauratie kwam in 2025 gereed.

De klokken

Klokkengieter Ricout Butendicc goot tussen 1444 en 1448 in Utrecht de 280 kilo zware kerkklok. In april 1943 werd deze klok gevorderd om te worden omgesmolten voor de Duitse oorlogsindustrie. Maar de klok bereikte Duitsland niet; de Urker schipper liet zijn schip met ongeveer 200 kerkklokken aan boord zinken op het IJsselmeer. Opzet kon gelukkig niet worden bewezen. Na de oorlog werd de

klok gerestaureerd en teruggebracht naar Den Hoorn.

Al bij de bouw van de kerk werd rekening gehouden met een tweede klok. Pas in 2021 werd dit zogenoemde papklokje met de naam Jacob, gegoten en in de klokkenstoel in de toren geplaatst. En net als bij alle restauraties van kerk en orgel droeg het gehele dorp Den Hoorn hieraan bij

Foto: Wilma Eelman

De kerk is een rijksmonument en een dankbaar onderwerp voor kunstschilders.

De Vermaning

Diek 11a, 1797 AA Den Hoorn
11.00 tot 17.00 uur

Achter een onopvallende deur aan de Diek verschuilt zich een idyllische, stille tuin met een pad naar de voormalige doopsgezinde schuilkerk: de Vermaning.

De Vermaning werd in 1660 'getimmerd' en was tot en met 1968 als kerk in gebruik. Sinds 2016 wordt hier jaarlijks één kerkdienst gehouden. Na restauratie bood het tot 1987 onderdak aan een klein scheepvaartmuseum.

Kunstschilder Henk Noorlander had hier van 1991-2020 zijn atelier. Sinds 1991 is hier 'open atelier voor kunst, muziek en creativiteit', met regelmatig optredens en/of exposities.

In de tuin staan twee 18e-eeuwse tuinbeelden: Ceres, godin van de landbouw en Neptunes, god van de zee. Beide beelden zijn afkomstig

Foto: Wilma Eelman

uit de tuin van buitenplaats Brakestein aan het Skillepaadje.

De Vermaning is een rijksmonument.

Stolpboerderij

Diek 24, 1797 AB Den Hoorn
10.00 tot 12.00 uur. Vanaf 11.00 vertellen de architect en eigenaars over hun plannen met de stolp

Een stolpboerderij met een vierkant van scheepshout, waar vind je dat? In deze boerderij. Het is een stolpboerderij waaraan verschrikkelijk veel moet gebeuren voordat er weer in gewoond kan worden. Ingmar Veeger en/of Bas Bakker van Architectenbureau Veeger en de eigenaars

vertellen daarover en laten zien hoe het eruit komt te zien.

Het boerenbedrijf is hier ooit begonnen in een ogenschijnlijk gewoon woonhuis. Dat is de meest westelijke kant, tegen de voormalige rooms-katholieke kerk aan. De buitenmuur staat er nu nog. Volgens een notarisakte uit 1622 was Oom Jan van 't Spyk toen eigenaar.

Foto: Wilma Eelman

In 1866 is er een vierkant gemaakt van scheepshout en werd de boerderij een stolp. De toen 15- of 16-jarige timmerman Zacharias IJsbrandszoon Klaassen schreef zijn initialen ZYK in de houten oostwand. Hij was een zoon van de legendarische Iepie van Daan, molenaar op de graanmolen van Den Hoorn.

En wie weet bent u hier volgend jaar weer welkom om te zien hoe het er dan uit ziet.

Eendenkooi De Korverskooi

Foto: Wilma Eelman

Altijd al eens een eendenkooi willen bekijken die gerestaureerd wordt? Dit is uw kans. Eendenkooi De Korverskooi werd in 1842 gesticht door Nicolaas Joseph de Cock, de initiatiefnemer van de inpoldering van Eierland. Dirk Korver, zoon van een kooiker uit 't Zand kocht de kooi in 1932. Korver

Ruigendijk 21, ingang via de onverharde weg, 1796 MP De Koog
10.00 tot 15.30 uur Honden niet welkom

was een perfectionist. Hij was vol nieuwe ideeën en bleef experimenteren met als doel zoveel mogelijk eenden te vangen. Mede daardoor stond zijn kooi jarenlang in de top 10 van best vangende eendenkooien in Nederland.

Momenteel restaureren enthousiaste vrijwilligers de oostpijp, een van de vier vangpijpen in de kooi. Werk in uitvoering in een klein paradijs. De oude fruitrassen in de kooi, ooit de voormalige boomgaard van Thomassen, de voorganger van Korver, doen oude tijden herleven. Dat geldt ook voor een stinzenplantenproject in samenwerking met Landschap Noord-Holland. Daarbij zijn de sneeuwkllokjes van Korver opnieuw geïntroduceerd. En zo zijn er meer onderzoekjes en projecten.

Tijdens Open Monumentendag vertellen de vrijwilligers graag over de eendenkooi, hun paradijs op Texel.

Let op! Er is geen parkeergelegenheid voor auto's, dus kom lopend of met de fiets.

PKN kerk

Vanaf 1415 stond de kerk van De Koog op de huidige Vogelmient, een paar honderd meter zuidelijker. Gebouwd als rooms-katholieke kerk werd het na de reformatie een gereformeerde kerk. Kerk en kerkhof waren daar omringd door een kerkhofmuur. Gedwongen door stuivend duinzand werd het dorp verplaatst. Kerk en huizen werden afgebroken en op de huidige plek herbouwd. Vervolgens verdween de visserij uit het dorp, en daarmee veel inwoners. De lasten van de nu veel te grote kerk werden te hoog voor de kleine, verarmde gemeenschap. Daarom werd in 1719 het huidige, eenvoudige zaalkerkje gebouwd. Hergebruik van materialen was op Texel gebruikelijk. De Middeleeuwse bakstenen in de zuidelijke zijmuur herinneren nog aan de kerk op de Vogelmient en de afgebroken grote voorganger van de huidige kerk. De rozetten in het gewelf getuigen van de liefde en aandacht voor detail

Dorpsstraat 168, 1796 CG De Koog
11.00 tot 16.00 uur

Kerk en Dorpsstraat ca 1930 prentbriefkaart collectie Historische Vereniging Texel

waarmee dit kerkje toen gebouwd werd. De kerk en het ernaast staande Huisje Mosk zijn de oudste gebouwen in het huidige De Koog.

De kerk is een rijksmonument.

Eiland Galerij Texel

Schoolbanken van 110 cm lang en 80 cm breed, 0,8 m² vloeroppervlak en 3,6 m³ lucht per leerling, dat waren de uitgangspunten in het bouwbesluit van 1880 voor het ontwerpen van een schoolgebouw. Vooral de luchtinhoud achtte men destijds van groot belang voor de gezondheid. Met een berekening voor 48 leerlingen per lokaal werden vanaf die tijd veel scholen gerealiseerd. Ook de Gemeenteschool in Zuid-Eierland is gebouwd volgens deze regels; voor de ontwerpers was weinig ruimte voor artistieke vrijheden.

Het karakteristieke gebouw is dankzij de inspanningen van de huidige eigenaren geheel intact. Binnen de hoge steens muren kregen de drie lokalen een nieuwe functie. Daarmee kwam dit gemeentelijk monument in het centrum van de buurtschap opnieuw tot leven.

Postweg 70, 1795 JR De Cocksdorp
10.30 tot 17.00 uur

De bouwtekeningen en de wetenswaardigheden over de toenmalige scholenbouw en schoolwet worden toegelicht in De Eiland Galerij.

De voormalige school is een gemeentelijk monument.
www.eilandgalerij.nl

Foto: René Pop

OOSTEREND

De watermolen van 't Noorden

Stuifweg 4, 1794 HB Oosterend
10.00 tot 15.00 uur

Na de inpoldering van polder Het Noorden bleek de uitwateringssluis onvoldoende overtollig water af te kunnen voeren op de Waddenzee. Er was een watermolen nodig. Dat resulteerde in 1878 in de bouw van een watermolen met houten vijzel door molenbouwer De Vries uit Den Helder en de aanleg van een uniek spuisysteem met drie boezems en een drievoudige spuisluis.

In 1928 werd de molen van het Noorden voorzien van stroomlijnwieken van het Dekkersysteem. De vijzel werd vervangen door pompen. En vervolgens nam een gemaal het werk over. Maar de molen herinnert nog steeds aan de tijd waarin hij onmisbaar was om droge voeten te houden in polder Het Noorden en achterliggende polders.

De molen is een achtkante bovenkruier, een zogenaamde grondzeiler, die vanaf de grond wordt bediend. Er is een kleine, niet meer bewoonde woning in de molen.

De vrijwillige molenaars kunnen u alles over

Foto: Wilma Eelman

de molen vertellen. De watermolen is een Rijksmonument.

De Maartenskerk

Kerkstraat 2, 1794 AM Oosterend
10.00 tot 16.00 uur

De huidige tufstenen Maartenskerk werd in de 11e eeuw gebouwd als opvolger van een houten kerkje. Dat was een kostbare onderneming. De aanleiding daartoe, de namen van de financiers en de bouwmeester zijn nog onbekend. Een

bouwmeester was zowel architect als constructeur en hij voerde de directie over de bouw. Voor de bouw werd een legertje metselaars en steenhouwers van elders ingezet, die gespecialiseerd waren in kerkenbouw.

Foto: RCE

In de loop der eeuwen werd de kerk steeds aangepast aan veranderende omstandigheden. Van 1967 tot 1971 werd de Maartenskerk gerestaureerd en deels teruggebracht naar het uiterlijk dat het gebouw in de 17e eeuw had. En na iedere restauratie volgde een andere.

Dit jaar is de toren aangepast en geschikt gemaakt voor bezoekers. Vanaf de trans heeft u een schitterend uitzicht over Oosterend en wijde omgeving, maar pas op: het is een hele klim.

Let eens op het kerkscheepje in het schip van de kerk. Kerkscheepjes vindt u in kerken in gemeenschappen van zeevarenden rond de Noordzee. De Maartenskerk is een Rijksmonument.

Doopsgezinde kerk de Streder Vermaning

Peperstraat 26, 1794 AK Oosterend
10.00 tot 17.00 uur

Deze Vermaning werd in 1774 gebouwd als grotere opvolger van een 16e eeuwse schuilkerk. In 1874 volgde uitbreiding met een catechisatiekamer.

jaar een speciale kerkdienst gehouden. Momenteel is in de kerk een expositie van de Stichting Museum Loodswezen Jan Duffel.

Om stookkosten te besparen werd daarin 's winters gekerkt. In de 20e eeuw nam het aantal lidmaten af, waarna in 1972 de laatste normale kerkdienst werd gehouden. Nog steeds wordt één maal per

Na komende herfst volgt een grote restauratie, waarbij de kerk ook verduurzaamd wordt.

De kerk is een Rijksmonument.

De Oosterender Vermaning rond 1900 aan de rand van het dorp. Foto: Bakker, collectie Historische Vereniging Texel

Buitenplaats Brakestein

Skillepaadje 18, 1791CN Oudeschild
10.30 tot 15.30 uur

Het is volop werk in uitvoering op Brakestein. Zowel het onderhoud van de tuin als het afwerken en inrichten van het historische interieur zijn in volle gang. Op Open Monumentendag zetten we de deuren open en bent u welkom om mee te kijken.

Wat is er te doen?

- Arjan Trap geeft rondleidingen langs zijn fototentoonstelling die is geïnspireerd op de vroegere bewoners van Brakestein.
- De 18^e eeuwse stijkkamer is doorlopend geopend.

Het huis en de tuin zijn Rijksmonument.

Meer informatie

Kijk voor het volledige programma op www.brakestein-texel.nl.

Foto: Vibeke Roeper

Molen De Traanroeier

Bezoek via de toegang aan de Barentszstraat,
1792 AD Oudeschild - 11.00 tot 16.00 uur

Molen De Traanroeier is een bewegend monument met een bewogen geschiedenis. De molen werd in 1727 in Zaandam gebouwd als graan- en pelmolen. Na bijna twee eeuwen dienst te hebben gedaan in de Zaanstreek, werd hij in 1902 naar Texel verscheept.

Tot de Tweede Wereldoorlog functioneerde De Traanroeier als korenmolen. Toen deze functie door machines werd overgenomen, dreigde de

molen in verval te raken. In de jaren zestig werd besloten om elektriciteit op te wekken met de molen. De Traanroeier werd hiervoor helemaal omgebouwd. Dit werd geen groot succes. Tegenwoordig wordt weer graan gemalen met de twee molenstenen boven in de molen. Sporen uit zijn tijd als elektriciteitsopwekker zijn nog steeds zichtbaar.

Op Open Monumentendag bakken vrijwilligers pannenkoeken in de molen. Ze zijn tegen een kleine vergoeding te koop; de opbrengst is voor het onderhoud van het monument. De molenaars zijn de hele dag aanwezig voor uitleg en beantwoording van vragen. Als de wind het toelaat, laten ze de wieken draaien en zullen ook een aantal keer de maalstoel in werking stellen. U kunt dan in de hele molen horen en voelen met hoeveel kracht dat gepaard gaat, heel indrukwekkend!

De Traanroeier is een Rijksmonument.

Meer informatie www.traanroeier.nl of kijk op YouTube: Molen de Traanroeier

Foto: Hans Smallenbroek

Oudheidkamer

Kogerstraat 1, 1791 EN Den Burg
11.00 tot 16.00 uur

De Oudheidkamer is een van de oudste nog bestaande woonhuizen in Den Burg. Op de voorgevel zien we een oproep uit 1599 om ons over de armen te ontfermen. Of die oproep oorspronkelijk dit huis sierde of niet, in 1621 woonde hier een beslist niet armlastig echtpaar met aan de overkant van de Kogerstraat een schuur en daarin hun houtopslag. Ook later in de 17e en 18e eeuw was dit een 'huis op stand', met onder andere een opkamer en daaronder een kelder. En op de voorgevel nog steeds de oproep om je over de armen te ontfermen.

De Oudheidkamer neemt ons mee naar de tijd van onze oma's oma. Een tijd waarin het huishouden een intensieve dagtaak was. Een tijd zonder centrale verwarming, maar met een schouw of smuiger, waarvoor een toen hypermoderne kachel staat.

Op zolder ziet u schilderijen zoals die vroeger bij uw ouders boven de bank konden hangen. Achter het huis is de kleinste voor publiek toegankelijke kruidentuin van Nederland. Een kleine oase midden in Den Burg.

Bij de restauratie in 1952 was geen schouw meer aanwezig. Architect Cees Royaards plaatste toen deze smuiger, afkomstig uit Berkhout in West-Friesland.

De Oudheidkamer is een Rijksmonument.

Schapeboet Bakkers Boet

Pontweg 79
1791 LA Den Burg

Deze schapeboet heeft inmiddels vier verschillende namen: Bakkers Boet, Boetje van Dirk Bakker, Boet van Dirk de Bies en Boet van het Groene Kruis. Dat zijn de namen van de twee vorige eigenaars. Dirk de Bies was een bijnaam voor de toenmalige eigenaar Dirk Bakker.

Het is een boet met geschiedenis, met uitzicht en op een prachtige locatie. Ga maar kijken: op de achtergrond ziet u de kerk van Den Hoorn en enkele andere schapeboeten en op de voorgrond staat een tuinwal met grasklokjes. De boet is een rijksmonument.

In 2012 werd de boet gerestaureerd door Stichting Dorpsherstel, sinds kort de huidige trotse eigenaar. Dus wie weet staat deze boet

Foto: Gerard Nieuwland

binnenkort ook bekend onder zijn vijfde naam: de boet van Dorpsherstel.

De schapeboet is een Rijksmonument.

Schapenboet

Pontweg 116, nabij rotonde Rozendijk, tegenover Rozendijk 4,
Hermanshoeve, 1791 LB Den Burg - 10.00 tot 16.00 uur

Deze schapenboet staat al op de kadasterkaart van 1832 en behoorde toen bij de boerderij Hermanshoeve. De met pannen gedekte boet wordt binnenkort gerestaureerd door Stichting Dorpsherstel. De mensen van Dorpsherstel vertellen tijdens open monumentendag over de aanpak hierbij.

Daarnaast geeft Stichting Dorpsherstel uitleg over schapenboeten op Texel en over de problematiek met betrekking tot de instandhouding ervan: de meeste schapenboeten hebben hun functie verloren en passen niet in de moderne agrarische bedrijfsvoering. Het zijn cultuurhistorische monumenten geworden, bepalend voor het imago van Texel. Daarom heeft de gemeente Texel hiervoor nieuw beleid geformuleerd.

In de schapenboet vertoont Dorpsherstel een beeldpresentatie over het vakmanschap van rietdekken. Daarmee vraagt Dorpsherstel

aandacht voor de vakkennis die nodig is voor de instandhouding van monumentaal erfgoed.

De schapenboet is een gemeentelijk monument.

Foto: Wilma Eelman

Bunkercomplex Texla

Kogerweg 132, 1791MK Den Burg
10.30 tot 16.00 uur

Een gedeelte van het bunkercomplex in 1945.

Foto: Collectie Nationaal Archief

Aan weerszijden van de Kogerweg bouwden de Duitse bezetters in 1943 'Widerstandsnest 21H'. Tegen het eind van de oorlog werd dit omgedoopt tot 'Bataillonsgefechtsstand' van het Georgische Infanteriebataljon 822. Oorspronkelijk telde het bunkercomplex bijna vijftig bunkers, bouwwerken en veldversterkingen. Het was grotendeels omsloten door een tankgracht en prikkeldraadversperringen. Bij een aanval van de Geallieerden op Texel was de grote,

met aarde overdekte telefoonverbindingsbunker een essentiële functie toebedacht. Tijdens de Georgische opstand van 6 april tot 20 mei 1945 speelde dit bunkercomplex echter een andere cruciale rol.

Nuresterenalleendetelefoonbunkerendepaardenstal op de hoek van de Georgiëweg. Enkele jaren geleden maakten vrijwilligers van de bunkergroep de met aarde overdekte telefoonverbindingsbunker gedeeltelijk zichtbaar en toegankelijk. Ze proberen de bunkers in- en uitwendig zo goed mogelijk te bewaren en waar mogelijk te restaureren. Binnen zijn voorwerpen tentoongesteld afkomstig van het Texla-complex en oorlogsspullen met een voornamelijk Texelse achtergrond.

De vrijwilligers vertellen graag over deze achtergronden en hun werkzaamheden om de bunker verder terug te brengen in de oorspronkelijke staat. Bunkercomplex Texla is een gemeentelijk monument. Kijk ook eens op de Facebookpagina van Museum Bunker Texla.

PKN-kerk De Waal

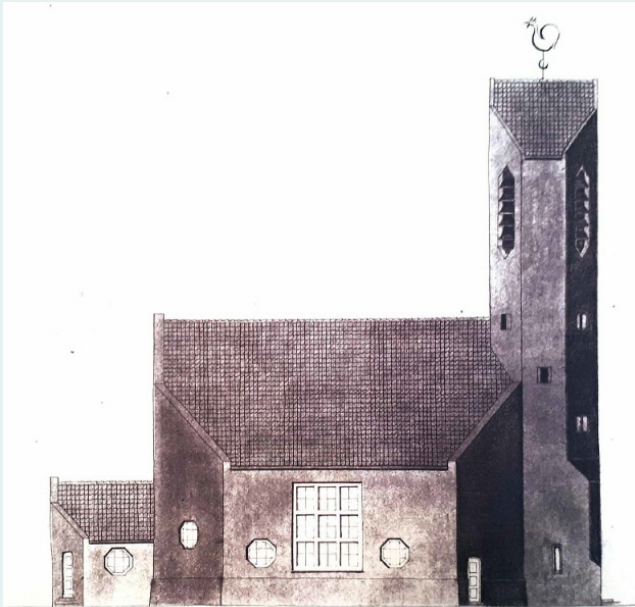
Op de plek van de huidige kerk stond in de 12e eeuw een klein, tufstenen kerkje op een terp. De opvolger daarvan, een 19e-eeuwse neoromaanse kerk, werd in 1945 tijdens de Georgische opstand verwoest. Door de naoorlogse schaarste duurde het tot 1950

Hogereind 2, 1793 AG De Waal
10.00 tot 16.00 uur, rondleidingen met een verhaal

voordat er een nieuwe kerk werd gebouwd. Het architectenechtpaar Pot-Keegstra liet zich daarbij inspireren door Friese terpkerken. Waar het maar kon pasten ze bij dit ontwerp achthoeken toe, evenals Griekse kruisen, cirkels en vierkanten; elementen van christelijke symboliek. De Studiecommissie Kerkenbouw, een commissie van architecten in Nederland, was lovend over het ontwerp.

Bij de nieuwbouw kwamen grote veldkeien tevoorschijn die als fundering dienden voor de middeleeuwse voorganger van deze kerk. Ook werden resten tufsteen aangetroffen. De kerktoeren dateert uit 1961 en werd in 2023 – 2024 gerestaureerd.

De kerk is een prachtig voorbeeld van wederopbouwarchitectuur op een eeuwenoude terp, omgeven door een stijlvolle kerkhofmuur. Deze werd in 2008 op initiatief van Stichting Dorpsherstel gerestaureerd. De kerk is een gemeentelijk monument. Momenteel wordt gedacht aan herbestemming.

Kerk De Waal, ontwerp architecten Pot en Pot-Keegstra

Museum Waelstee

Het Texels Erfgoedmuseum Waelstee is gevestigd in twee oude stolpboerderijen. Stolpboerderijen zijn net paraplu's op vier of zes houten poten. Deze poten, de vierkantstijlen, dragen het dak. Nieuw constructiehout kwam in de 17e en 18e eeuw vooral uit Scandinavië. Maar gebruikt hout, afkomstig van gestrande zeilschepen, genoot voor de woning- en boerderijbouw op Texel vaak de voorkeur. Ook in de twee stolpboerderijen in het museum is scheepshout verwerkt. Het is een symbool van hergebruik en duurzaamheid en misschien ook van de spreekwoordelijke Texelse 'suunigheid'. Kunt u de huismerken op een vierkantstijl in de kleine stolp vinden? Ze werden ooit aangebracht door een timmerman of door de eigenaar.

De exposities in het museum zijn de afgelopen maanden vrijwel geheel vernieuwd.

De grote stolp, met daarin de museumentree, was

Hogereind 6, 1793 AG De Waal
10.00 tot 17.00 uur

eigendom van de rijkste boer van De Waal. De kleine stolp, ooit onderdeel van een klein boerenbedrijf, is een gemeentelijk monument.

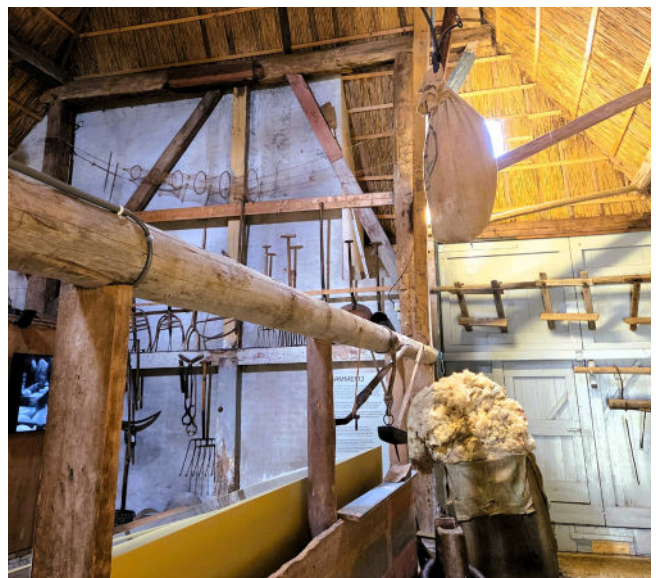

Foto: Wilma Eelman

Foto: Stefan Krofft

OPEN MONUMENTEN DAG

het
cultuurfonds

Gemeente Texel

.txl